

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Катерина К. Караджова от СУ „Св. Климент Охридски“ на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“, обявен от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ в дв. брой 57/ от 26.06.2020 година.

по област на висше образование 1. Педагогически науки.
 професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика)
 Кандидат: доц. дпн Жана Атанасова Янкова

I. Общо представяне на процедурата и кандидата.

Със заповед № Р33 - 4118 от 24.08.2020 година съм определена за член на научното жури в конкурса за професор от 26.06.2020 година с единствен участник доц. дпн Жана Атанасова Янкова. Тя е получила висшето си образование в ПУ „Паисий Хилендарски“ – специалност биология. Има завършени специализации за придобиване на първи и втори клас квалификация по биология, както и втори клас квалификация по олигофренопедагогика в СУ „Св. Кл. Охридски“. Доц. Атанасова притежава следните научни степени: „доктор“ и „доктор на науките“. През 2006 година тя придобива академичната длъжност доцент към ПУ „Паисий Хилендарски“.

Като учен и преподавател доц. дпн Атанасова се занимава активно с проблемите, имащи отношение към методиката на преподаване за деца със СОП, реструктуриране на учебното съдържание, възможностите за приобщаване на ДСОП в масовия клас, въвеждането на иновации в областта на образованието, оптимизиране на достъпната архитектурна среда и други.

От завършване на висшето си образование до сега тя работи като учител, помощник директор, хоноруван преподавател в Тракийския университет, старши експерт по интегрирано обучение и доцент в ПУ „Паисий Хилендарски“. През годините тя е натрупала сериозен практически опит, което е една сериозна предпоставка за постигането на високи научно-теоретични и научно – практически резултати.

Доц. дпн Жана Атанасова има силно изразено и доминиращо присъствие в рамките на националния и международен научен живот. Тя участва в много научни конференции (национални и международни) и популяризира своите виждания за иновации в условията на приобщаващото образование. Успоредно с това тя участва в разработването и реализирането на редица научно-изследователски проекти, обучителни курсове с педагогически специалисти, директори и академични преподаватели.

II. Характеристика на научно-теоретичната и научно-приложна продукция на кандидата за академична длъжност „професор“.

Доц дпн Атанасова има богата и интересна научна продукция. За участие в конкурса са представени 50 научни труда, които включват: 3 монографии, 1 студия, 38 научни статии, от които 30 на български език, 7 на английски език, 1 на руски език, 3 учебника за студенти, 4 помагала за студенти, 1 учебно помагало за учители. Всички те са разработени и публикувани след придобиване на академичната длъжност „доцент“.

Ще се спра на някои от по-важните публикации, имащи отношение към спецификата на обявения конкурс и научно-преподавателските качества на доц. дпн Жана Атанасова.

Монографията: *Детерминанти в достъпа до образование на деца и ученици със специални образователни потребности* е посветена на един важен и значим въпрос, свързан с образователните политики и промените в нормативната уредба, регламентиращи правото за равен достъп до качествено образование на децата със СОП. Фактът, че все още има училища и детски градини, където липсват необходимите компоненти за достъп до образователните институции, провокира авторката да представи своите идеи и анализи. Доц. дпн Жана Атанасова обосновава необходимостта от подобряване на архитектурната и физическа среда, както и възможността за реален достъп на всички деца до подходящите учебни програми и учебно съдържание. От тази гледна точка монографията, представена от доц. дпн Жана Атанасова е навременна, оригинална и нестандартна.

Компетентно и задълбочено в монография са разгледани основните групи деца със СОП и техния реален достъп до образование. Аргументирано и целенасочено кандидатката анализира идеята за интегрирано обучение като първа стъпка от включването на всички деца в образователния процес, за да се достигне до съвременната концепция за приобщаващото образование.

Целенасочено и професионално авторката представя дизайна на своето експериментално изследване и обосновава надеждността на използваните изследователски методи. Безспорно най-значимата и богата част това е четвърта глава, където се анализират и обобщават данните от експерименталното изследване. В резултат на проведеното изследване доц. дпн Жана Янкова достига до обосновани изводи, които имат теоретико-научен и научно-приложен аспект. В контекста на казаното ще добавя, че разработения въпросник за самооценка на директорите може да се използва като ориентир при определянето на основните компоненти за достъп до образователната среда и ще помогне за формирането на по-високи критерии за работа с деца със СОП.

Монографията:

Корекционно развиващото обучение по биология на ученици с умствена изостаналост провокира необходимостта от промяна на отношението към децата и учениците с умствена изостаналост. В монографията са описани възможностите за преодоляването на нарушенията в познавателната дейност на учениците с умствена изостаналост, както и компонентите, които характеризират обучението на тези деца. Адмирации заслужава интереса и желанието на авторката да подобри методиката на обучение при деца с умствена изостаналост. Това е в унисон със съвременните тенденции за оптимизиране на приобщаващата образователна среда, както и с изискванията за редукция на учебното съдържание за деца с умствена изостаналост

Монографията:

Помощни средства и технологии за деца и ученици със специални образователни потребности в приобщаващото образование е посветена на един актуален и не толкова добре проучен проблем. Това е проблема за включването на помощни средства и технологии в процеса на приобщаващото образование. Акцентира се върху значимостта и ползите от тази иновация. Паралелно с това се обосновава и необходимостта от социална подкрепа и разбиране на децата и учениците със СОП. Съществена предпоставка и условие за това е добрата професионална подготовка на учителите, които работят с посочените деца.

В монографията се представя класификация на помощните средства и технологии, които се свързват с индивидуалните потребности на децата със СОП. Доц. дпн Атанасова прави сполучлив опит за научна аргументация на необходимостта от включването в учебния план на нова учебна дисциплина Помощни средства и технологии за деца и ученици със СОП.

Студии, научни статии, участия в конференции.

Като цяло в тези публикации доц. дпн Жана Атанасова засяга проблемите, свързани с приобщаващото образование на различните деца, като почти навсякъде се акцентира върху ролята на учителя при обучението на тези деца в приобщаващата среда.

Интересни и много значими са публикациите, които засягат компонентите на приобщаващата среда и необходимостта от тяхното оптимизиране. В контекста на казаното ще спомена и публикациите, посветени на необходимостта от навременна допълнителна подкрепа на децата със СОП.

Значимо място в публикациите на доц. Атанасова заемат въпросите, свързани с професионалната квалификация на работещите с приобщените деца. Тя лансира идеята, че квалификацията на педагогическите специалисти трябва да бъде постоянна и продължаваща.

Положителен момент в научните разработки на доц. дпн Жана Атанасова е факта, че тя представя обновените функции на учителя в съвременната образователна среда, необходимостта от иновации и реструктуриране на учебното съдържание. Това се прави с оглед на новите изисквания в съвременната образователна система, където се обучават всички деца, независимо от техния етнос, нарушение или изявена дарба.

Уважение заслужава факта, че повечето от научно-теоретичните разработки на доц. дпн Жана Атанасова са апробирани и внедрени в реалния педагогически процес. Ще спомена предложения модел за базисна подготовка на студентите, включването в учебния процес на подходящи помощни средства и технологии, адаптирания чек – лист за оценяване на потребностите, използването на алтернативна и допълваща комуникация, подкрепящи допълнително децата.

Не мога да отмина и факта, че доц. дпн Жана Атанасова е автор на доста учебници, учебни помагала за студенти и ученици, които с успех могат да се използват по време на семинарните упражнения или при подготовката на изпитните задания.

Всичко това е един много сериозен атестат за кандидата за академичната длъжност професор.

III. Приносни моменти:

Оценявам високо и приемам реалността на приносните моменти, описани от кандидатката за академичната длъжност „професор.“ Те са диференцирани в седем тематични области и визират в обобщен вид както научно-теоретичните, така и научно-практичните аспекти на цялата научна продукция. Приемам ги напълно. В тази част от моето становище ще се опитам да ги обобщя и ги представя по начина, по който аз ги възприемам:

1. Изключително голям обем на анализирана проблематика. Задълбочени, всеобхватни, задълбочени интерпретации, чрез които се поставя акцент върху необходимостта от търсенето и намирането на иновативни подходи при организирането и структурирането на приобщаващата образователна среда;

2. Задълбочени професионални умения за научна интерпретация и адекватно приложение на разработените иновации;

3. Научно обосновани иновации в областта помощните средства и технологии, както и лансирането на детерминанти за достъпна образователна среда.

4. Обосноваване на необходимостта от перманентна подготовка и усъвършенстване на учителите, участващи в процеса на приобщаващото образование;

5. Популяризиране на българския педагогически опит в чужбина.

Доц. дпн Жана Атанасова има 54 забелязани цитирания. Това е напълно достатъчно за заемане на академичната длъжност, за която кандидатства.

Броят и качеството на рецензираните публикации, научните приноси и оригиналността на проведените изследвания отговарят напълно на минималните научни изисквания за придобиване на академичната длъжност „професор“.

По отношение на минималните национални изисквания по чл.25 от ЗРАСРБ към научната и преподавателска дейност за минималните изисквани точки по показатели(А-50, Б-100, В-100, Г-565, Д-465, Е- 595) за заемане на академичната длъжност „професор“ установих, че доц. дпн Жана Атанасова многократно ги надвишава. Минималният брой точки по групи показатели за заемане на академичната длъжност професор са 550, а доц. Атанасова има 1875.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Смятам, че рецензираната научна продукция отговаря на всички изисквания за заемане на академичната длъжност , за която кандидатства доц. дпн Жана Атанасова.

От казаното дотук с убеденост мога да заявя, че доц. дпн Жана Атанасова има потенциал да продължи своите научно- изследователски търсения, с което ще подпомогне за внедряването на иновации в науката, занимаваща се с приобщаването на учениците със СОП.

Въз основа на всичко положително, описано и аргументирано в моето становище, имайки предвид качествата и възможностите на доц.дпн Жана Атанасова предлагам на **УВАЖАЕМОТО НАУЧНО ЖУРИ** да гласува с положителен вот за заемане на академичната длъжност „професор.“

Автор на становището:
Проф. д-р Катерина Караджова

25.09.2020